

XVIe Congrès de la Conférence des Cours constitutionnelles européennes
XVIth Congress of the Conference of European Constitutional Courts
XVI. Kongress der Konferenz der Europäischen Verfassungsgerichte
XVI Конгресс Конференции европейских конституционных судов

Synthèse / Summary / Kurzfassung / резюме

**PRINCIPAUTÉ D'ANDORRE / PRINCIPALITY OF ANDORRA /
FÜRSTENTUM ANDORRA / КНЯЖЕСТВО АНДОРРА**

**The Constitutional Tribunal of the Principality of Andorra
Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra**

**langue maternelle / native language /
Muttersprache / родной язык**

XVI Congr s de la Conferència de Tribunals Constitucionals europeus de 2014

La cooperació entre els Tribunals Constitucionals a Europa – Situació actual i perspectives

Resum de les respostes d'Andorra al qüestionari

La Constitució andorrana (CA) integra la Declaració universal dels drets humans, adoptada per l'Assemblea general de les Nacions Unides el 10 de desembre de 1948, en l'ordenament jurídic andorrà (article 5). Andorra reconeix els principis de dret internacional públic universalment reconeguts i els tractats i els acords internacionals s'integren en l'ordenament jurídic andorrà a partir de la seva publicació al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra, i no poden ser modificats o derogats per les lleis (article 3 CA).

El Tribunal Constitucional d'Andorra només està sotm s a la Constitució i a la seva Llei qualificada, i sempre ha interpretat que el Conveni europeu per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals fa part de l'ordenament jurídic andorrà, d'acord amb les disposicions de l'article 3.4 de la Constitució, tot i no ser una norma constitucional. Per consegüent, no hi està directament sotm s, malgrat que aquest Conveni pugui utilitzar-se com un element d'interpretació. El Tribunal ho recorda sovint en les seves decisions i també ha precisat que era jutge de la constitucionalitat de les lleis però no de la seva convencionalitat.

En la seva jurisprudència el Tribunal Constitucional, a vegades, fa referència a font del dret internacional, en particulars als convenis següents:

- el Conveni per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals,
- la Carta dels drets fonamentals de la Unió Europea,
- el Pacte internacional relatiu als drets civils i polítics,
- El Tractat de funcionament de la Unió Europea pels països membres,
- el Conveni de les Nacions Unides relatiu als drets de l'infant sobre el dret dels fills a mantenir relacions personals i contactes amb els seus progenitors.

El dret constitucional andorrà no imposa tenir en compte les decisions dels Tribunals europeus. Tanmateix, el Tribunal Constitucional andorrà coneix la jurisprudència dels altres

Tribunals europeus i les pren en consideració. Va declarar que no s'havia de limitar únicament a una anàlisi literal dels articles 41 de la Constitució i 95 de la Llei qualificada, que també li corresponia, procedint a una interpretació de bona fe, tenir en compte l'esperit de les disposicions constitucionals i legislatives en causa, d'aclarir-les mitjançant altres textos, tant de dret intern que, si s'esqueia, de dret internacional, a partir del moment en què tenien un lligam amb la causa en litigi, i per acabar, no havia de negligir les solucions jurisprudencials preexistents que podien eventualment aplicar-se.

La jurisprudència del Tribunal Constitucional està certament influenciada per la jurisprudència dels Tribunals europeus, sobretot perquè els magistrats que componen el Tribunal andorrà són molt sovint professors de dret dels països veïns (Espanya i França), i, a vegades, fins i tot han estat membres d'altres Tribunals Constitucionals europeus i coneixen bé les seves jurisprudències.

Darrerament, el Tribunal Constitucional es refereix de manera més freqüent a la jurisprudència del Tribunal Europeu dels Drets Humans, ja que els recurrents mateixos l'utilitzen juntament amb el Conveni i els citen en els seus escrits com a argument per al·legar la vulneració dels seus drets. El Tribunal Constitucional ha de respondre a aquests arguments, però recorda que el Conveni no és una norma constitucional i no pot substituir les disposicions de la Constitució andorrana i que, com la jurisprudència del Tribunal Europeu dels Drets Humans, només és un criteri d'interpretació d'aquesta Constitució.

Pot succeir que hi hagi divergència entre la jurisprudència del Tribunal Constitucional i la del Tribunal Europeu dels Drets Humans, concretament en les causes en què Andorra va ser condemnada.

Sens dubte les jurisdiccions ordinàries tenen en compte la jurisprudència del nostre Tribunal i la dels altres Tribunals europeus com a criteris d'interpretació de les disposicions legislatives i constitucionals.

No estem en mesura de contestar a la pregunta de si la jurisprudència del Tribunal Constitucional andorrà ha influenciat la jurisprudència dels Tribunals Constitucionals nacionals estrangers.

Pel que fa a la qüestió de la influència recíproca dels Tribunals Constitucionals, cal dir que el Tribunal Constitucional andorrà no cita sovint la jurisprudència d'altres Tribunals Constitucionals, tot i que, indirectament, rep aquesta influència. Tanmateix, tenint en compte la proximitat, la llengua i el fet que la Constitució andorrana s'acosta molt de la espanyola, la jurisprudència del Tribunal Constitucional espanyol es cita de manera més freqüent.

No pensem que el nostre Tribunal sigui una gran font de jurisprudència constitucional pels altres Tribunals europeus, d'una banda, perquè la llengua pot ser un problema (el català, les decisions no es tradueixen ni a l'anglès ni al francès) i, d'altra banda, perquè el Tribunal no s'ha de pronunciar sobre un gran nombre de causes de les quals únicament s'al·lega la vulneració del dret a la jurisdicció.(dret a un procés degut, dret a la durada raonable del procés, dret d'accés al jutge).

La recepció recíproca de la jurisprudència i la participació, així com l'organització de col·loquis, conferències o altres manifestacions afavoreix l'intercanvi de coneixements i de jurisprudència entre els magistrats constitucionals.